

AquaZoo Leeuwarden
t.a.v. de directie
De Groene Ster 2
8926 XE LEEUWARDEN

Leeuwarden, 22 oktober 2024
Verzonden, **30 OKT. 2024**

Ons kenmerk : 02301292
Domein/ Team : Groene Regelgeving
Behandeld door : Team Groene Regelgeving of wnb@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : geen

Onderwerp : ontsnapte wasberen

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief uiten wij onze zorgen over de ontsnappingen van de bij u gehuisveste en opgevangen uit het wild afkomstige wasberen in dierentuin AquaZoo. Daarbij merken wij op dat de communicatie en samenwerking tussen u en ons op dit dossier ons inziens niet goed verloopt. Onderstaand worden deze punten nader toegelicht.

De wasbeer (*Procyon lotor*) is een soort die is opgenomen op de Unielijst van de EU exoten-verordening. In Nederland betreft het een zogenaamde artikel 17-soort waarvoor geldt dat deze soort uit de vrije natuur verwijderd dient te worden.

Vergunning

Zonder dat wij in kennis zijn gesteld is door RVO aan u eerder dit jaar een vergunning verleend om wasberen te mogen huisvesten. Het betreft hier uit het wild afkomstige wasberen (wildvang uit de provincie Limburg), welke voor een korte periode zijn ondergebracht bij de Stichting Aap in Almere, waarna ze zijn overgebracht naar uw dierentuin in Leeuwarden. Dat uit het wild afkomstige wasberen enorm slim en inventief zijn is in 2020 al eens gebleken toen uit dierentuin Wildlands bij Emmen (Drenthe) vijf wilde -eveneens uit Limburg afkomstige- wasberen zijn ontsnapt. Deze wasberen zijn na ontsnapping verdwenen en nooit weer teruggevonden. Ook elf van de twaalf wasberen die bij u werden ondergebracht wisten al op hun eerste dag, op 26 maart 2024, uit hun verblijf te ontsnappen. Deze ontsnapping is des te vervelender, omdat AquaZoo is gelegen naast het Natura 2000-gebied "Groote Wielen" en een belangrijk weidevogelgebied richting het dorp Tytsjerk en de ontsnapping in het broedseizoen plaatsvond.

Over deze ontsnapping zijn wij geïnformeerd, maar de oorzaken waardoor de wasberen konden ontsnappen (verblijf onvoldoende et cetera) zijn nooit aan ons kenbaar gemaakt.

Overleg en samenwerking

Na de ontsnapping zijn afspraken gemaakt, een vergunning verleend waarin vangmethodes en vangmiddelen zijn vergund en is een app aangemaakt zodat de met elkaar samenwerkende partijen eenvoudig en snel met elkaar kunnen communiceren. Deze gemaakte afspraken zijn onder andere nog eens bevestigd in het verslag van de wasbeeroverleggen en mailberichten van 16 en 29 april jl.

Wij zijn gezien het bovenstaande en wettelijke verplichtingen dan ook ontstemd en verbaasd dat niet aan ons is gemeld dat in de nacht van 25/26 mei jl. opnieuw twee wasberen zijn ontsnapt. Graag horen wij van u waarom dit niet is gemeld aan ons als provincie. Over deze ontsnapping is de provincie pas op 25 september 2024 op de hoogte gesteld door AquaZoo. Dit terwijl de bij u bekende appgroep actief en in gebruik was.

Daarbij komt dat eveneens zonder ons op de hoogte te brengen en in strijd met de wet en de verleende vergunning vangmiddelen door u zijn geplaatst, onder andere in de wijk Cammingaburen. Dit is een overtreding van de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving waarop strafrechtelijk en bestuursrechtelijke handhaving kan plaatsvinden.

Schade aan ecologie en biodiversiteit

Wellicht zult u ten aanzien van de wasberen opmerken dat de risico's gering zijn, omdat deze dieren onvruchtbaar zijn en daardoor geen populatie meer kunnen vormen.

Hierover willen wij graag opmerken dat wasberen roofdieren zijn die onder meer eieren en kuikens van (water)vogels eten en een negatief effect kunnen hebben op vogelpopulaties. In de directe omgeving van AquaZoo zijn belangrijke weidevogelgebieden gelegen waarin boeren en vogelwachters vol toewijding werken aan de bescherming van kwetsbare weidevogels. Mede hierom is het onverteerbaar dat bij AquaZoo tot tweemaal toe wasberen zijn ontsnapt waarvan een aantal nog niet gevangen is en nu nog vrij rondloopt in deze weidevogelkansgebieden.

Daarnaast grenst AquaZoo aan het Natura 2000 gebied 'De Groote Wielen' dat instandhoudingsdoelen bezit voor kwetsbare (water)vogelsoorten zoals de porseleinhoen (Porzana porzana), kemphaan (Calidris pugnax), smient (Anas penelope) en grutto (Limosa limosa). Ook is dit Natura 2000 gebied aangewezen als leefgebied voor de zeer zeldzame Noordse woelmuis (Microtus oeconomus ssp. arenicola). Deze soort is strikt beschermd en opgenomen op bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn. Ten aanzien van bovenstaande soorten en andere kwetsbare natuurwaarden die voorkomen in dit Natura 2000-gebied hebben wij grote zorgen nu daar ontsnapte wasberen rondlopen, welke ondanks een enorme inspanning van vangacties nog niet gevangen zijn. Dit is tevens in strijd met de specifieke zorgplicht voor Natura-2000 gebieden zoals opgenomen in artikel 11.6 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Op uw website staat de visie en missie van uw organisatie vermeld¹. Daarin geeft u aan dat u zich actief inzet voor natuurbehoud², onder andere voor dieren in hun natuurlijke leefomgeving.

¹ <https://www.aquazoo.nl/organisatie/>

² <https://www.aquazoo.nl/natuurbehoud/>

Op basis van meerdere wasbeerontsnappingsen in en nabij kwetsbare weidevogelkans- en beschermde Natura 2000 gebieden constateren wij dat deze inzet rond eigen terrein nog veel beter kan.

Bekwaamheid

Na de ontsnapping van de eerste elf wasberen op 26 maart 2024 is er meerdere malen overleg en samenwerking geweest met AquaZoo. Door deze contacten is de indruk ontstaan dat u niet goed bent voorbereid op het terugvangen van ontsnapte dieren. Daarnaast is op basis van telefonisch contact op 27 september 2024 ook gebleken dat de quarantainevoorzieningen bij u onvoldoende op orde zijn.

Bezorgdheid

Bovenstaande overtredingen en miscommunicatie baren ons zorgen, niet alleen ten aanzien van de wasberen maar ook als het gaat om andere gehouden exotische dieren die kunnen ontsnappen en vervolgens in de weidevogelkansgebieden en/of het Natura 2000-gebied terechtkomen.

In het verleden zijn uit AquaZoo al eens uitheemse Canadese bevers (*Castor canadensis*) ontsnapt en hoe de exotische trompetzwaan (*Cygnus buccinator*) -die kan hybridiseren met inheemse zwanensoorten- in de Groote wielen terecht is gekomen blijft onbekend. De soort is in het verleden in ieder geval gehouden in de watervogelcollectie van AquaZoo.

Actieve exotenverspreiding

Als laatste willen wij opmerken dat de problematiek ten aanzien van invasieve exoten vrijwel altijd het gevolg is van actief menselijk handelen, waarbij planten en dieren -bewust dan wel onbewust- actief worden geïntroduceerd in nieuwe regio's en gebieden.

Door wasberen te houden in uw dierentuin, die als soort bekend staan als notoire ontsnappers, bestaat het reële gevaar van een verdere verspreiding van de invasieve exoot wasbeer. Vanwege de reële ontsnappingskans zouden wasberen in onze optiek dan ook niet moeten worden verplaatst/ opgevangen in gebieden waar zij nog niet voorkomen of dient hierover vooraf overleg met ons plaats te vinden.

Wij vertrouwen erop dat u zich maximaal zult inspannen om nieuwe ontsnappingsen te voorkomen. Gebeurt dit alsnog dan verzoeken wij u ons als provincie onverwijld op de hoogte te stellen en dat wij ons gezamenlijk zullen blijven inspannen de thans nog in het wild levende wasberen in de omgeving te vangen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

yn dizze, eke Falkerts

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

drs. mr. U.J. Algra, secretaris

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen